

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
MELCHIORA WATHELETA
przedstawiona w dniu 14 listopada 2013 r.¹

Sprawa C-609/12

Ehrmann AG
przeciwko
Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Bundesgerichtshof (Niemcy)]

Ochrona konsumentów — Oświadczenia zdrowotne dotyczące żywności — Warunki szczególne —
Czasowy zakres stosowania

I – Wprowadzenie

1. Niniejszym wnioskiem Bundesgerichtshof (trybunał federalny, Niemcy) zwraca się do Trybunału o dokonanie wykładni art. 10 ust. 1 i 2, art. 28 ust. 5 i art. 29 rozporządzenia (WE) nr 1924/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności², zmienionego rozporządzeniem (UE) nr 116/2010 Komisji z dnia 9 lutego 2010 r.³ (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1924/2006” lub „rozporządzeniem”).

2. Wniosek ten został przesłany w ramach sporu toczącego się pomiędzy Ehrmann AG (zwaną dalej „spółką Ehrmann”) i Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV (centralnym ośrodkiem zwalczania nieuczciwej konkurencji, zwanym dalej „ZBW”) dotyczącego zastosowania *ratione temporis* obowiązków przewidzianych przepisami art. 10 rozporządzenia nr 1924/2006.

II – Ramy prawne

A – Prawo Unii

3. Artykuł 1 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 1924/2006 przewiduje:

„1. Niniejsze rozporządzenie harmonizuje przepisy ustawowe, wykonawcze i działania administracyjne państw członkowskich odnoszące się do oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych w celu zapewnienia skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego przy jednoczesnym zapewnianiu wysokiego poziomu ochrony znajduje zastosowanie do oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych zawartych w przekazach komercyjnych, zarówno w etykietowaniu konsumentów.

1 — Język oryginału: francuski.

2 — Dz.U. L 404, s. 9; sprostowanie Dz.U. 2007, L 12, s. 3.

3 — Dz.U. L 37, s. 16.

2. Niniejsze rozporządzenie, przy prezentacji, jak i w reklamach żywności przeznaczonej dla konsumentów końcowych”.

4. Artykuł 2 ust. 2 tego rozporządzenia w pkt 1 i 5 definiuje pojęcia „oświadczenie” i „oświadczenie zdrowotne”:

„1) »oświadczenie« oznacza każdy komunikat lub przedstawienie, które, zgodnie z przepisami wspólnotowymi lub krajowymi, nie są obowiązkowe, łącznie z przedstawieniem obrazowym, graficznym lub symbolicznym w jakiegokolwiek formie, które stwierdza, sugeruje lub daje do zrozumienia, że żywność ma szczególne właściwości;

[...]

5) »oświadczenie zdrowotne« oznacza każde oświadczenie, które stwierdza, sugeruje lub daje do zrozumienia, że istnieje związek pomiędzy kategorią żywności, daną żywnością lub jednym z jej składników a zdrowiem;”.

5. Artykuł 3 rzonego rozporządzenia, zatytułowany „Zasady ogólne dotyczące wszystkich oświadczeń”, ma następujące brzmienie:

„Oświadczenia żywieniowe i zdrowotne mogą być stosowane przy etykietowaniu, prezentacji i w reklamie żywności wprowadzanej na rynek we Wspólnocie jedynie w przypadku, gdy są one zgodne z przepisami niniejszego rozporządzenia.

Bez uszczerbku dla dyrektyw 2000/13/WE i 84/450/EWG, oświadczenia żywieniowe i zdrowotne nie mogą:

a) być nieprawdziwe, niejednoznaczne lub wprowadzające w błąd:

[...]”.

6. Artykuł 10 wskazanego rozporządzenia stanowi:

„1. Zgodnie z tym uregulowaniem oświadczenia zdrowotne mają być zabronione, o ile nie są one w pełni zgodne z ogólnymi i szczególnymi wymaganiami zawartymi w rozdziale II oraz o ile nie zostało udzielone w odniesieniu do nich zezwolenie zgodnie z tym rozporządzeniem i nie figurują w wykazie dozwolonych oświadczeń zawartym w art. 13 i 14 rozporządzenia.

2. Oświadczenia zdrowotne są dopuszczalne jedynie pod warunkiem umieszczenia następujących informacji przy etykietowaniu, a jeżeli nie występuje ono – przy prezentacji i w reklamie:

- a) stwierdzenie wskazujące na znaczenie zrównoważonego sposobu żywienia i zdrowego trybu życia;
- b) ilość środka spożywczego i poziom jego spożycia niezbędny do uzyskania korzystnego działania, o którym mówi dane oświadczenie;
- c) w stosownych przypadkach, stwierdzenie skierowane do osób, które powinny unikać danego środka spożywczego; i
- d) odpowiednie ostrzeżenie w przypadku produktów, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia, jeżeli są spożywane w nadmiarze.

3. Odniesienie do ogólnych, nieswoistych korzyści, jakie przynosi dany składnik odżywczy lub dana żywność dla ogólnego dobrego stanu zdrowia i dla związanego ze zdrowiem dobrego samopoczucia, może być zamieszczone jedynie w przypadku, gdy towarzyszy mu [szczególne] oświadczenie zdrowotne znajdujące się w wykazach zawartych w art. 13 lub 14.

[...]”.

7. Artykuł 13 rozporządzenia nr 1924/2006, zatytułowany „Oświadczenia zdrowotne inne niż dotyczące zmniejszenia ryzyka choroby oraz rozwoju i zdrowia dzieci”, stanowi:

„1. Oświadczenia zdrowotne opisujące lub powołujące się na:

- a) rolę składnika odżywczego lub innej substancji we wzroście, rozwoju i funkcjach organizmu; lub
- b) funkcje psychologiczne lub behawioralne, lub
- c) bez uszczerbku dla dyrektywy 96/8/WE, odchudzanie lub kontrolę wagi ciała lub zmniejszanie poczucia głodu lub zwiększanie poczucia sytości lub zmniejszanie ilości energii dostępnej z danego sposobu odżywiania się;

które są wymienione w wykazie określonym w ust. 3, mogą być stosowane bez uzyskania zezwolenia zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 15–18, jeżeli są:

- i) oparte na ogólnie zaakceptowanych dowodach naukowych; oraz
- ii) zrozumiałe dla przeciętnego konsumenta.

2. Państwa członkowskie dostarczają Komisji wykazy oświadczeń, o których mowa w ust. 1, w terminie do 31 stycznia 2008 r. wraz z warunkami ich stosowania i z odwołaniami do konkretnych uzasadnień naukowych.

3. Po zasięgnięciu opinii Urzędu, Komisja w terminie do 31 stycznia 2010 r. przyjmuje – zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 25 ust. 3 – wspólnotowy wykaz dopuszczalnych oświadczeń, o których mowa w ust. 1, mający na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszego rozporządzenia poprzez jego uzupełnienie, oraz wszelkie niezbędne warunki stosowania tych oświadczeń.

[...]”.

8. Zgodnie z art. 28 tego rozporządzenia, poświęconym środkom przejściowym:

„1. Żywność wprowadzana na rynek lub etykietowana przed datą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, która nie jest zgodna z niniejszym rozporządzeniem, może znajdować się w obrocie rynkowym do upływu daty jej przydatności do spożycia, ale nie dłużej niż do 31 lipca 2009 r. W odniesieniu do przepisów art. 4 ust. 1, żywność może znajdować się w obrocie rynkowym nie dłużej niż dwadzieścia cztery miesiące od określenia odpowiednich profili składników odżywczych i warunków ich stosowania.

2. Produkty opatrzone znakami towarowymi lub markami istniejącymi przed dniem 1 stycznia 2005 r., które nie są zgodne z niniejszym rozporządzeniem, mogą pozostawać w obrocie rynkowym do dnia 19 stycznia 2022 r., po czym będą miały zastosowanie przepisy niniejszego rozporządzenia.

3. Oświadczenia żywieniowe, które nie są zawarte w załączniku i które były stosowane w państwie członkowskim przed dniem 1 stycznia 2006 r. zgodnie z dotyczącymi ich przepisami krajowymi, mogą być, bez uszczerbku dla przyjmowanych środków bezpieczeństwa, o których mowa w art. 24, stosowane do 19 stycznia 2010 r., a odpowiedzialność za nie ponoszą podmioty działające na rynku spożywczym.

4. Oświadczenia żywieniowe w postaci obrazu, przedstawienia graficznego lub symbolicznego, zgodne z zasadami ogólnymi niniejszego rozporządzenia, które nie są zawarte w załączniku i są stosowane zgodnie ze szczególnymi warunkami i kryteriami zgodnie z przepisami lub zasadami krajowymi, podlegają następującym wymogom:

- a) państwa członkowskie informują Komisję w terminie 31 stycznia 2008 r. o takich oświadczeniach żywieniowych i mających zastosowanie krajowych przepisach lub zasadach, wraz z naukowym uzasadnieniem tych przepisów lub zasad;
- b) zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 25 ust. 3, Komisja przyjmuje decyzję w sprawie stosowania tych oświadczeń, mającą na celu zmianę innych niż istotne elementów niniejszego rozporządzenia.

Oświadczenia żywieniowe, na których stosowanie nie udzielono zezwolenia zgodnie z powyższą procedurą, mogą być w dalszym ciągu stosowane przez dwanaście miesięcy od wydania decyzji.

5. Oświadczenia zdrowotne, o których mowa w art. 13 ust. 1 lit. a), mogą być stosowane od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia do dnia przyjęcia wykazu, o którym mowa w art. 13 ust. 3, na odpowiedzialność podmiotów działających na rynku spożywczym, pod warunkiem że są one zgodne z niniejszym rozporządzeniem i mającymi do nich zastosowanie istniejącymi przepisami krajowymi i bez uszczerbku dla zastosowanych środków bezpieczeństwa, o których mowa w art. 24.

[...]”.

9. Artykuł 29 rzeczonego rozporządzenia stanowi:

„Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Obowiązuje ono od 1 lipca 2007 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich”.

B – Przepisy niemieckie

10. Lebensmittel-, Bedarfsgegenstände- und Futtermittelgesetzbuch (kodeks o środkach spożywczych, artykułach bieżącej konsumpcji i paszach, zwany dalej „LFGB”), w wersji mającej zastosowanie w niniejszym sporze, w art. 11 zatytułowanym „Przepisy dotyczące ochrony przed wprowadzeniem w błąd” stanowi:

„1) Zakazane jest wprowadzanie do obrotu w celach handlowych środków spożywczych opatrzonych wprowadzającą w błąd nazwą, informacją lub prezentowanych w taki sposób albo ogólne lub indywidualne reklamowanie środków spożywczych za pomocą wprowadzających w błąd prezentacji lub innych wypowiedzi. Wprowadzanie w błąd zachodzi w szczególności w przypadku, gdy:

1. w odniesieniu do danego środka spożywczego stosuje się mogące wprowadzić w błąd nazwy, informacje, wizerunki, prezentacje lub inne wypowiedzi dotyczące właściwości, w szczególności rodzaju, cech, składu, ilości, okresu przydatności do spożycia, pochodzenia, źródła lub sposobu wytwarzania albo wydobywania;

[...]”.

III – Stan faktyczny, postępowanie i pytanie prejudycjalne

11. Z postanowienia odsyłającego wynika, że spółka Ehrmann wytwarza i sprzedaje produkty mleczne, do których zalicza się twarożek owocowy („Monsterbacke”), który jest oferowany w handlu w opakowaniach składających się z sześciu pojemniczków plastikowych o masie 50 gramów (zwany dalej „spornym produktem”).

12. Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli wartości odżywczych znajdującej się na bocznej stronie opakowania, 100 g tego produktu posiada wartość energetyczną 105 kcal, zawartość cukru – 13 g, zawartość tłuszczu – 2,9 g oraz zawartość wapnia – 130 mg. Sto gramów mleka krowiego zawiera również 130 mg wapnia, podczas gdy zawartość cukru wynosi tylko 4,7 g cukru.

13. W 2010 r. na wieczku każdego opakowania spornego produktu umieszczony był slogan reklamowy „Tak ważne jak codzienna szklanka mleka!” (zwany dalej „spornym sloganem”). Na opakowaniu nie widniała żadna z informacji wymaganych przepisami art. 10 ust. 2 lit. a)–d) rozporządzenia nr 1924/2006, pozwalających na umieszczenie oświadczeń zdrowotnych przy etykietowaniu lub przy prezentacji żywności.

14. ZBW stwierdził, że sporny slogan wprowadzał w błąd, ponieważ nie zamieszczono informacji, że zawartość cukru w spornym produkcie jest wyraźnie wyższa od zawartości cukru w mleku. Ponadto ten slogan jest niezgodny z przepisami art. 9 i 10 rozporządzenia nr 1924/2006 w zakresie, w jakim zawiera oświadczenia żywieniowe i oświadczenia zdrowotne. W tym względzie, poprzez odniesienie do mleka oświadcza się w sloganie – przynajmniej w sposób pośredni – iż sporny produkt zawiera taką samą ilość wapnia, tak że nie jest to jedynie oświadczenie dotyczące właściwości, lecz również składa się konsumentowi obietnicę co do korzystnego działania na zdrowie.

15. W konsekwencji ZBW wniósł do Landgericht Stuttgart skargę o zaniechanie i zwrot kosztów wezwania do zaniechania.

16. Spółka Ehrmann wniosła o oddalenie tej skargi, podnosząc, że sporny produkt jest podobnym do mleka, alternatywnym artykułem żywnościowym, zaś występująca niewielka różnica w zawartości cukru jest nieistotna. Ponadto sporny slogan nie zawiera oświadczenia co do szczególnej wartości odżywczej produktu i jest jedynie oświadczeniem dotyczącym właściwości, które nie jest objęte rozporządzeniem nr 1924/2006. Spółka Ehrmann podnosiła również, że na mocy art. 28 ust. 5 tego rozporządzenia przepis art. 10 ust. 2 tego rozporządzenia nie miał w każdym razie zastosowania w dacie wystąpienia do faktów w postępowaniu głównym.

17. Landgericht Stuttgart oddalił skargę wniesioną przez ZBW. Natomiast w wyroku z dnia 3 lutego 2011 r. Oberlandesgericht Stuttgart, do którego została wniesiona apelacja, przychylił się do skargi o zaniechanie i zasądził zwrot kosztów wezwania do zaniechania.

18. Zdaniem tego sądu sporny slogan nie stanowił ani oświadczenia żywieniowego, ani oświadczenia zdrowotnego w rozumieniu rozporządzenia nr 1924/2006. W konsekwencji nie wchodzi więc w zakres jego zastosowania. Sąd apelacyjny orzekł jednakże, że slogan ten ma charakter wprowadzający w błąd w rozumieniu art. 11 ust. 1 zdanie drugie pkt 1 LFGB, ponieważ sporny produkt ma o wiele wyższą zawartość cukru aniżeli taka sama ilość pełnotłustego mleka.

19. Spółka Ehrmann zaskarżyła wyrok Oberlandesgericht Stuttgart w drodze rewizji do sądu odsyłającego. Jego zdaniem sporny slogan nie ma charakteru wprowadzającego w błąd w rozumieniu art. 11 ust. 1 LFGB. Nie stanowi on również oświadczenia żywieniowego w rozumieniu art. 2 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia nr 1924/2006, lecz zgodnie z wyrokiem w sprawie *Deutsches Weintor*⁴ stanowi oświadczenie zdrowotne w rozumieniu art. 2 ust. 2 pkt 5 tego rozporządzenia. Sugeruje bowiem istnienie związku pomiędzy spornym produktem i zdrowiem konsumenta, a taki związek wystarczy, aby można było przyjąć istnienie „oświadczenia zdrowotnego”.

20. Sąd odsyłający podnosi w tym względzie, że w roku 2010, stanowiącym okres referencyjny w postępowaniu głównym, żadna z informacji, o których mowa w art. 10 ust. 2 rozporządzenia nr 1924/2006, nie była umieszczona na etykiecie spornego produktu. Ponieważ Bundesgerichtshof stanął w obliczu wielu możliwych wykładni dotyczących kwestii zastosowania pod względem temporalnym tego artykułu w okresie miarodajnym dla oceny spornego przypadku, postanowił zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału następujące pytanie prejudycjalne: „Czy obowiązki informacyjne wynikające z art. 10 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1924/2006 musiały być przestrzegane już w 2010 r.?”.

21. Spółka Ehrmann i Komisja Europejska przedstawiły uwagi na piśmie. Rozprawa z udziałem obu stron odbyła się w dniu 10 października 2013 r.

IV – Analiza prawna

A – Uwagi wstępne w przedmiocie roli Trybunału w stosowaniu prawa Unii do stanu faktycznego

22. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zawiera jedno pytanie sformułowane w sposób jasny, precyzyjny i ograniczony: czy na mocy przepisów art. 28 i 29 rozporządzenia nr 1924/2006 obowiązki wynikające z art. 10 ust. 2 tego rozporządzenia musiały być przestrzegane już w 2010 r.?

4 — Wyrok z dnia 6 września 2012 r. w sprawie C-544/10, pkt 34.

23. Jest sprawą oczywistą, że pytanie to ma rację bytu wyłącznie w przypadku, w którym sporny slogan odpowiada oświadczeniu zdrowotnemu w rozumieniu tego rozporządzenia. Tymczasem z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że sąd odsyłający już wypowiedział się na ten temat. „[N]ie uważa on, że slogan reklamowy wprowadza w błąd w rozumieniu [przepisów krajowych]. Zdaniem Bundesgerichtshof, slogan ten nie jest też oświadczeniem żywieniowym w rozumieniu art. 2 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia nr 1924/2006, *natomiast stanowi oświadczenie zdrowotne w rozumieniu art. 2 ust. 2 pkt 5 tego rozporządzenia*”⁵.

24. Bundesgerichtshof uściśliła, że „wyprowadza [to twierdzenie] z [ww.] wyroku [Trybunału] z dnia 6 września 2012 r. w sprawie *Deutsches Weintor*”⁶.

25. Jednakże kwestia samej definicji „oświadczenia zdrowotnego” została podniesiona przez strony w postępowaniu głównym zarówno w ich uwagach na piśmie jak i na rozprawie. Spółka Ehrmann stoi na stanowisku, że twierdzenie sądu odsyłającego – według którego sporny slogan stanowi oświadczenie zdrowotne – jest błędne. Trybunał powinien więc zwrócić na to uwagę sądu odsyłającego, aby zmienił on kwalifikację spornego sloganu zgodnie z właściwą wykładnią rozporządzenia nr 1924/2006.

26. Uważam wręcz przeciwnie, iż w niniejszej sprawie Trybunał nie powinien powracać do oceny dokonanej przez sąd odsyłający, który zakreślił ramy prawne i faktyczne toczącego się przed nim sporu i który nie uwzględnił tego aspektu w swoim pytaniu.

27. Trybunał zawsze orzekał, iż:

„20 [...] [w] ramach współpracy pomiędzy Trybunałem a sądami krajowymi przewidzianej w art. [267 TFUE], do sądu krajowego, przed którym postępowanie się toczy i który jest obowiązany w sprawie przed nim zawisłej orzec, należy dokonanie oceny, z uwzględnieniem szczególnych okoliczności zawisłej przed nim sprawy, zarówno w odniesieniu do tego, czy wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest niezbędne do wydania wyroku w postępowaniu przed sądem krajowym, jak i w odniesieniu do oceny zasadności pytań, z którymi zwraca się on do Trybunału [...].

21 Wyłącznie sąd krajowy jest więc władny ustalić, jakie pytania mają być przedstawione Trybunałowi, zaś stronom nie przysługuje uprawnienie do dokonywania zmian w treści tych pytań. [...].

22 Ponadto zmiana istotnej treści pytań prejudycjalnych [na wniosek jednej ze stron] lub udzielenie odpowiedzi na dodatkowe pytania podniesione w uwagach przez [strony] w postępowaniu przed sądem krajowym byłyby niezgodne z rolą powierzoną Trybunałowi w art. [267 TFUE] oraz obowiązkiem zapewnienia przez Trybunał rządów państw członkowskich oraz zainteresowanym możliwości przedstawienia uwag zgodnie z art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, ponieważ na mocy tego przepisu zainteresowanym doręcza się jedynie postanowienia odsyłające [...]”⁷.

5 — Punkt 9 wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym; podkreślenie moje.

6 — Ibidem, pkt 9.

7 — Wyrok z dnia 15 października 2009 r. w sprawie C-138/08 Hochtief i Linde-Kca-Dresden, Zb.Orz. s. I-9889, pkt 20–22. Zobacz także wyrok z dnia 14 kwietnia 2011 r. w sprawach połączonych C-42/10, C-45/10 i C-57/10 Vlaamse Dierenartsenvereniging i Janssens, Zb.Orz. s. I-2975, pkt 42–44.

28. Tymczasem podążenie za założeniem spółki Ehrmann zobowiązywałoby Trybunał do dokonania wykładni pojęcia oświadczenia zdrowotnego, tzn. art. 2 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia nr 1924/2006 w sytuacji, w której kwestia ta nie została podniesiona przez Bundesgerichtshof, który w swoim wyroku odsyłającym nie wyraził wątpliwości co do faktu, że slogan „Tak ważne jak codzienna szklanka mleka!” jest oświadczeniem zdrowotnym. W konsekwencji, ponieważ Trybunał wypowiedział się już w podobnych okolicznościach, stoję na stanowisku, że nie musi orzekać w tej kwestii w ramach niniejszego postępowania prejudycjalnego.

29. Sytuacja ta jest bowiem identyczna z sytuacją w sprawie Felicitas Rickmers-Linie⁸, w której skarżąca stała na stanowisku, iż należy w pierwszej kolejności odpowiedzieć na pytanie leżące u podstaw pytania skierowanego przez Finanzgericht Hamburg, a które miało na celu ustalenie, czy operacja taka, jak w tej sprawie, może być uznana za operację podlegającą opodatkowaniu podatkiem od wkładu w rozumieniu dyrektywy Rady 69/335/EWG z dnia 17 lipca 1969 r. dotyczącej podatków pośrednich od gromadzenia kapitału (Dz.U. L 249, s. 25) w sytuacji, w której chodziło o czystą fikcję z punktu widzenia zwiększenia majątku spółki i która nie naruszała istnienia ani nie zmieniała ogólnej struktury prawnej i ekonomicznej spółki.

30. Tymczasem, wobec takiego żądania Trybunał orzekł, że „[t]a kwestia, która wymaga dokonania wykładni art. 3 ust. 2 i 4 dyrektywy, nie została jednak podniesiona przez Finanzgericht Hamburg, który w postanowieniu odsyłającym nie wyraził wątpliwości co do opodatkowania podatkiem od wkładu operacji takiej jak w niniejszej sprawie. Nie jest więc zadaniem [Trybunału] orzekanie w tej kwestii w ramach niniejszego postępowania prejudycjalnego”⁹.

31. Trybunał uściślił wprawdzie, że nawet jeśli „[...] nie jest uprawniony w ramach art. [267 TFUE] do zastosowania norm prawa wspólnotowego do określonej sprawy [...]”¹⁰, może w danym przypadku „[...] udzielić sądowi krajowemu wszelkich wyjaśnień z zakresu wykładni prawa wspólnotowego, które mogą mu być użyteczne w ocenie skutków jego przepisów”¹¹.

32. Rzecznik generalny Y. Bot w swojej opinii do sprawy Winner Wetten stanął również na stanowisku, według którego w przypadku, gdy mogłaby być podważana zasadność oceny dokonanej przez sąd krajowy, okoliczność ta stanowi uzasadnienie dla udzielenia sądowi odsyłającemu przez Trybunał „[...] wskazówek pozwalających na ponowne zbadanie zasadności założeń tego sądu zgodnie z duchem współpracy, który obowiązuje w postępowaniu w trybie prejudycjalnym, oraz w celu dostarczenia sądowi krajowemu wszystkich elementów wykładni prawa wspólnotowego, jakie mogą być mu pomocne w rozstrzygnięciu sporu”¹².

33. Nie wydaje mi się jednakże, aby słuszne było korzystanie z tej możliwości w niniejszej sprawie, ponieważ w przeciwieństwie do spółki Ehrmann, uważam, że Bundesgerichtshof, w oparciu o aktualnie obowiązujące orzecznictwo Trybunału, prawidłowo zastosował pojęcie oświadczenia zdrowotnego takiego, jak zdefiniowane przez art. 2 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia nr 1924/2006.

34. W konsekwencji nie wydaje mi się konieczne udzielanie Bundesgerichtshof wyjaśnień dotyczących pojęcia oświadczenia zdrowotnego.

35. Natomiast – choć kwestia ta została tylko krótko zasygnalizowana przez Komisję w jej uwagach na piśmie – zakwestionowany może być wybór mającego zastosowanie przepisu.

8 — Wyrok z dnia 15 lipca 1982 r. w sprawie 270/81, s. 2771.

9 — Ibidem, pkt 9.

10 — Wyrok z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie C-220/06 Asociación Profesional de Empresas de Reparto y Manipulado de Correspondencia, Zb.Orz. s. I-12175, pkt 36.

11 — Ibidem, pkt 36.

12 — Punkt 35 jego opinii przedstawionej w dniu 26 stycznia 2010 r. w sprawie C-409/06 Winner Wetten (wyrok z dnia 8 września 2010 r.), Zb.Orz. s. I-8015.

36. Jak podnosi bowiem Komisja, sporny slogan mógłby w istocie odnosić się do ogólnych, nieswoistych korzyści danej żywności (mleka) dla ogólnego dobrego stanu zdrowia. Natomiast slogan tego typu jest zakazany postanowieniami art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1924/2006, chyba że towarzyszy mu szczególne oświadczenie zdrowotne znajdujące się w wykazach zawartych w art. 13 lub 14 tego rozporządzenia, co nie wydaje się być przypadkiem w niniejszej sprawie. Pojawia się natomiast problem zastosowania *ratione temporis* przepisu art. 10 ust. 3 rozporządzenia.

37. Ponieważ ta kwestia, podobnie jak pytanie dotyczące tego samego tematu, skierowane przez sąd odsyłający odnośnie do przepisu art. 10 ust. 2 rozporządzenia, pojawi się wyłącznie wówczas, gdy Trybunał oceni, że Bundesgerichtshof prawidłowo zastosował pojęcie oświadczenia zdrowotnego, w pierwszej kolejności zbadam dodatkowo i wstępnie (ponieważ uważam, że zasadniczo Trybunał nie powinien wracać do tej kwestii) problem definicji oświadczenia zdrowotnego. Następnie, po przeprowadzeniu analizy i uzyskaniu przekonania, że sporny slogan stanowi oświadczenie zdrowotne w rozumieniu rozporządzenia nr 1924/2006, przejdę do kwestii zastosowania *ratione temporis* art. 10 rozporządzenia.

B – *Tytułem dodatkowym i wstępnie: w przedmiocie pojęcia „oświadczenia zdrowotnego”*

1. Szeroka wykładnia pojęcia „oświadczenia zdrowotnego”

38. Zgodnie z art. 2 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia nr 1924/2006 do celów tego rozporządzenia termin „oświadczenie zdrowotne” jest zdefiniowane jako „każde oświadczenie, które stwierdza, sugeruje lub daje do zrozumienia, że istnieje związek pomiędzy kategorią żywności, daną żywnością lub jednym z jej składników a zdrowiem”.

39. Trybunał po raz pierwszy dokonał wykładni tego pojęcia w ww. wyroku w sprawie *Deutsches Weintor*. W tym względzie „[...] z brzmienia art. 2 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia nr 1924/2006 wynika, że »oświadczenie zdrowotne« w rozumieniu tego rozporządzenia definiowane jest na podstawie związku, jaki ma istnieć pomiędzy danym produktem żywnościowym lub jednym z jego składników a zdrowiem”¹³.

40. Z powodu braku sformułowania w rozporządzeniu bardziej precyzyjnych kryteriów oceny Trybunał stwierdza, że „ta definicja nie dostarcza żadnych wyjaśnień ani w przedmiocie tego, czy ten związek musi być bezpośredni, czy też wystarczy związek pośredni, ani też w przedmiocie stopnia jego intensywności czy trwania w czasie [oraz że] [w] tych okolicznościach należy rozumieć pojęcie »związku« szeroko”¹⁴.

41. Przed zastosowaniem tej definicji do spornego sloganu poczynię jeszcze dwie uwagi.

42. Po pierwsze, nie wydaje się, aby doktryna podważyła tę wykładnię pojęcia oświadczenia zdrowotnego, która, nawet jeśli nie jest rozszerzająca, jest co najmniej szeroka¹⁵.

13 — Wyżej wymieniony wyrok, pkt 34.

14 — Ibidem, pkt 34; podkreślenie moje.

15 — Odnośnie do pojęcia „oświadczenia zdrowotnego” Sébastien Roset przytacza w ten sposób „piękny przykład tych pojęć otwartych lub »catch all«, których treść prawna jest bardziej niż nieprecyzyjna i które mają obejmować maksymalną ilość sytuacji faktycznych mogących szkodzić ochronie konsumentów”. Zdaniem tego autora, Trybunał dopuścił więc „szerokie rozumienie tego pojęcia, do czego zachęca go brzmienie art. 2 [rozporządzenia]” (podkreślenie moje; S. Roset, *Santé publique: publicité et étiquetage des alcools et protection des consommateurs*, *Europe*, 2012, listopad, comm. 430). Zobacz także J. Prouteau, *Santé publique et libertés économiques: une nouvelle illustration d'une conciliation favorable à la santé publique*, *Revue Lamy Droit des affaires*, 2012, nr 77, s. 66–68; B. Van der Meulen, E. van der Zee, „Through the Wine Gate” First Steps towards Human Rights Awareness in EU Food (Labelling) Law, *European food and feed law review*, 2013, nr 1, s. 41–52, w szczególności s. 44.

43. Po drugie, ostatnio w swoim wyroku w sprawie Green – Swan Pharmaceuticals CR¹⁶ Trybunał potwierdził swoje podejście do pojęcia „oświadczenia zdrowotnego”.

44. W tej sprawie Trybunał miał dokonać wykładni pojęcia „oświadczenia o zmniejszaniu ryzyka choroby”, które jest zdefiniowane w art. 2 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia nr 1924/2006 jako „każde oświadczenie zdrowotne, które stwierdza, sugeruje lub daje do zrozumienia, że spożycie danej kategorii żywności, danej żywności lub jednego z jej składników znacząco zmniejsza jakiś czynnik ryzyka w rozwoju choroby dotykającej ludzi”.

45. Pomimo obecności w definicji słowa „znacząco” Trybunał orzekł, że „[j]ak wynika z użycia słów »sugeruje lub daje do zrozumienia«, »oświadczenie o zmniejszaniu ryzyka choroby« w rozumieniu tego przepisu nie musi stwierdzać wprost, że spożycie określonej żywności zmniejsza znacząco czynnik ryzyka w rozwoju choroby występującej u ludzi. Wystarczy, że oświadczenie takie może u przeciętnego, w zwykłym stopniu poinformowanego i starannego konsumenta wywoływać wrażenie, iż zmniejszenie czynnika ryzyka będzie znaczące”¹⁷.

2. Zastosowanie definicji do spornego sloganu

46. Z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że spółka Ehrmann sprzedaje twarożek owocowy pod nazwą „Monsterbacke”. Produkt jest oferowany w handlu w opakowaniach handlowych składających się z sześciu pojemniczków plastikowych o masie 50 gramów. Na wieczkach tych opakowań znajduje się slogan reklamowy o treści: „Tak ważne jak codzienna szklanka mleka!”.

47. Ten slogan wyraża więc myśl, że dany produkt w codziennym żywieniu posiada takie samo znaczenie jak szklanka mleka.

48. W tym względzie, po pierwsze, przychyliam się do poglądu sądu odsyłającego, według którego u przeciętnego konsumenta istnieje domniemanie – potwierdzone przez środowisko naukowe¹⁸ – korzystnego działania mleka dla zdrowia, w szczególności dla dzieci. Unia Europejska sama wdrożyła program zatytułowany „Szklanka mleka”, w którego ramach od 1977 r. dofinansowuje sprzedaż w szkołach produktów mlecznych po obniżonych cenach¹⁹. Program ten, podobnie jak program „Owoce w szkole”, realizuje podwójny cel, którym jest działanie na rzecz ustabilizowania rynku oraz promowanie zdrowego stylu odżywiania. Europejski Trybunał Obrachunkowy w swoim sprawozdaniu specjalnym nr 10/2011, poświęconym ocenie tych programów, podkreśla, że „[w] szczególności program »Mleko dla szkół«, początkowo przewidziany jako sposób na »upłynnienie« rynku, uwidoczniał swój wymiar żywieniowy przedstawiany przez Komisję jako główny cel tego programu”²⁰.

49. Gdyby takie domniemanie nie zachodziło, można by zastanawiać się nad użytecznością – dla producenta – umieszczenia takiego sloganu na każdym pojemniczku twarożku wprowadzanego do sprzedaży.

50. Ponadto użycie sformułowania „tak ważne jak” daje wyraźnie do zrozumienia, że istnieje związek pomiędzy produktem, na którym umieszczony jest slogan, i informacją zamieszczoną na danym produkcie, tzn. codziennym spożyciem szklanki mleka.

16 — Wyrok z dnia 18 lipca 2013 r. w sprawie C-299/12, pkt 22.

17 — Ibidem, pkt 24; podkreślenie moje.

18 — Zobacz w szczególności podobnie komunikat Académie nationale de médecine (krajowej akademii lekarskiej, Francja) w sprawie produktów mlecznych z dnia 1 kwietnia 2008 r. (*Bull. Acad. Méd.* 2008, t. 192, nr 4, s. 723–730) i zasady żywienia dzieci w wieku od 6 do 24 miesięcy, które nie są karmione piersią, przyjęte przez Światową Organizację Zdrowia.

19 — Zobacz także rozporządzenie Komisji (WE) nr 657/2008 z dnia 10 lipca 2008 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do pomocy wspólnotowej na rzecz dostarczania mleka i niektórych przetworów mlecznych dla uczniów w instytucjach oświatowych (Dz.U. L 183, s. 17).

20 — Sprawozdanie specjalne nr 10/2011 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, zatytułowane „Czy programy »Mleko dla szkół« oraz »Owoce w szkole« są skuteczne?”, s. 5.

51. Sporny slogan może więc – powtarzając za ww. wyrokiem w sprawie Green – Swan Pharmaceuticals CR – „[...] u przeciętnego, w zwykłym stopniu poinformowanego i starannego konsumenta wywoływać wrażenie”²¹, że spożywanie tego twarożku owocowego, podobnie jak spożycie mleka, jest korzystne dla zdrowia. Innymi słowy, sugeruje istnienie związku pomiędzy reklamowanym produktem żywnościowym a zdrowiem konsumentów, a w szczególności dzieci.

52. Uwzględniając, że zgodnie z definicją oświadczenia zdrowotnego z art. 2 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia, taką jak interpretowana przez Trybunał w ww. wyroku w sprawie Deutsches Weintor, każdy związek – bezpośredni czy pośredni, słaby lub mocny, krótkotrwały lub długotrwały – pociągający za sobą poprawę stanu zdrowia dzięki spożywaniu określonej żywności, wchodzi w zakres zastosowania rozporządzenia²², stoję na stanowisku, że sporny slogan wchodzi w zakres podmiotowy jego zastosowania z tytułu oświadczenia zdrowotnego.

53. Inaczej jest w przypadku sloganu typu „przyjemność o pozytywnym działaniu”, widniejącego na pudełku zielonej herbaty, czy „to co najlepsze z mleka i zbóż” na czekoladowym batoniku. Takie slogany – oprócz tego, że w pierwszym przypadku wykorzystują pleonazm, ponieważ istotą przyjemności jest powodowanie wrażenia pozytywnego działania – nie zawierają żadnego odniesienia do zdrowia. Pierwszy odsyła do osiągnięcia wrażenia ogólnego dobrego samopoczucia, natomiast drugi daje do zrozumienia, że przy produkcji spornego produktu wykorzystano najlepsze z obydwu surowców, które wchodzi w jego skład (mleko i zboża).

54. Stanowisko to jest ponadto poparte dokonaną przez Trybunał interpretacją terminów „sugeruje” i „daje do zrozumienia”, zawartych w definicji oświadczeń o zmniejszeniu ryzyka choroby.

55. Jak już bowiem wcześniej wskazałem, Trybunał orzekł, że „[j]ak wynika z użycia słów »sugeruje lub daje do zrozumienia«, »oświadczenie o zmniejszaniu ryzyka choroby« w rozumieniu [art. 2 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia nr 1924/2006] nie wymaga wprost, że spożycie określonej żywności zmniejsza znacząco czynnik ryzyka w rozwoju choroby występującej u ludzi. *Wystarczy, że oświadczenie takie może u przeciętnego, w zwykłym stopniu poinformowanego i starannego konsumenta wywoływać wrażenie, iż zmniejszenie czynnika ryzyka będzie znaczące*”²³.

56. Tymczasem rozporządzenie używa również czasowników „sugerować” i „dawać do zrozumienia” przy zdefiniowaniu oświadczenia zdrowotnego. Wobec powyższego, po zastosowaniu interpretacji tych dwóch terminów, dokonanej przez Trybunał w ww. wyroku w sprawie Green – Swan Pharmaceuticals CR, oznacza to, że dla zakwalifikowania oświadczenia jako oświadczenia zdrowotnego w rozumieniu rozporządzenia wystarczy, aby oświadczenie wywołało u przeciętnego konsumenta *wrażenie* istnienia związku pomiędzy daną kategorią żywności, żywnością lub jednym z jej składników, z jednej strony, a zdrowiem, z drugiej strony.

57. Skoro – jak zostało to wyjaśnione powyżej – sporny slogan może wywołać u przeciętnego konsumenta wrażenie, że spożywanie twarożku, na którym on widnieje, jest korzystne dla zdrowia, dlatego że jest on tak samo ważny jak szklanka mleka, to slogan ten odpowiada definicji oświadczenia zdrowotnego z art. 2 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia.

58. Wreszcie na rozprawie w dniu 10 października 2013 r. podniesiona została możliwość, że taka definicja oświadczenia zdrowotnego może spowodować podzielenie rynku ze szkodą dla gospodarki europejskiej. Nie sądzę, aby zachodziła taka sytuacja.

21 – Punkt 24 wyroku.

22 – Punkt 34 wyroku.

23 – Wyżej wymieniony wyrok w sprawie Green – Swan Pharmaceuticals CR, pkt 24; podkreślenie moje.

59. Po pierwsze, fakt, że slogan zostanie uznany za oświadczenie zdrowotne w rozumieniu rozporządzenia nr 1924/2006, nie pociąga za sobą zakazu jego używania. Taki slogan może nadal być używany na terytorium całej Unii, jeśli etykieta produktu jest zgodna z wymogami ustalonymi w rozporządzeniu, a w szczególności w jego art. 10.

60. Po drugie, o ile w zależności od miejsca konsumowania produktu mogą się pojawić rozbieżności w ocenie, o tyle są one uwzględnione w decyzji prawodawcy o wyborze jako kryterium oceny „[z]godnie z zasadą proporcjonalności oraz w celu umożliwienia skutecznego stosowania zawartych w [tym] rozporządzeniu środków ochronnych, [...] przeciętn[ego] konsument[a], który jest odpowiednio poinformowany oraz spostrzegawczy i ostrożny, z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych i językowych [...]”²⁴. Uwzględniając ten wybór, niekoniecznie musi chodzić o jednego przeciętnego konsumenta dla całej Unii. Z tej też przyczyny „[p]ojęcie przeciętnego konsumenta nie jest oparte na danych statystycznych”²⁵, a „[p]rzy ustalaniu typowej reakcji przeciętnego konsumenta w danym przypadku sądy i organy krajowe będą musiały się opierać na własnej ocenie sytuacji, przy uwzględnieniu orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości”²⁶.

61. Po trzecie, możliwe jest, że produkt lub jeden z jego składników nie posiada ogólnej pozytywnej konotacji ze zdrowiem. W takim przypadku, jeśli jego producent chce go wprowadzać do handlu na całym obszarze Unii, sam zdecyduje o wyborze odmiennego opakowania w zależności od kraju lub zrezygnuje z danego sloganu, a decyzja ta pozostanie bez związku z rozporządzeniem nr 1924/2006 lub zawartą w nim definicją oświadczenia zdrowotnego.

62. W moim przekonaniu sporny slogan stanowi zatem oświadczenie zdrowotne w rozumieniu rozporządzenia nr 1924/2006. W konsekwencji przeprowadzona analiza prowadzi mnie do zbadania pytania prejudycjalnego skierowanego przez sąd odsyłający. Jeżeli Trybunał nie podzieli mojego stanowiska i uzna, że sporny slogan nie wchodzi w zakres zastosowania rozporządzenia nr 1924/2006, pytanie prejudycjalne stanie się pytaniem hipotetycznym i Trybunał nie udzieli na nie odpowiedzi.

C – Zastosowanie *ratione temporis* art. 10 rozporządzenia nr 1924/2006

1. Zastosowanie art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1924/2006?

63. Na wstępie należy zbadać, czy – jak podnosi Komisja – w przypadku, gdy sporny slogan stanowi oświadczenie zdrowotne, zastosowanie znajduje raczej przepis art. 10 ust. 3 rozporządzenia, a nie art. 10 ust. 2.

64. Do sądu odsyłającego należy dokonanie oceny, czy sporny slogan odwołuje się – jak stanowi przepis art. 10 ust. 3 rozporządzenia – do „ogólnych, nieswoistych korzyści, jakie przynosi dany składnik odżywczy lub dana żywność dla ogólnego dobrego stanu zdrowia i dla związanego ze zdrowiem dobrego samopoczucia”²⁷.

65. Jeśli odpowiedź jest twierdząca, slogan okaże się sprzeczny z rozporządzeniem nr 1924/2006 w zakresie, w jakim art. 10 ust. 3 tego rozporządzenia obowiązuje od 1 lipca 2007 r. i wymaga, aby opublikowane były wykazy przewidziane w art. 13 i 14, co nie miało miejsca w dacie zaistnienia spornych faktów.

24 — Motyw 16 rozporządzenia nr 1924/2006.

25 — Ibidem.

26 — Ibidem.

27 — „O ile bowiem na podstawie akt sprawy wspomniane założenie budzi wątpliwości, może jednak zostać utrzymane przez sąd krajowy [...]” (opinia rzecznika generalnego Y. Bota w ww. sprawie Winner Wetten, pkt 36).

66. W przeciwnym przypadku odpowiedź na pytanie prejudycjalne będzie użyteczna dla sądu odsyłającego.

2. Przesłanki art. 10 ust. 2 rozporządzenia nr 1924/2006 i założenia

67. Artykuł 10 rozporządzenia nr 1924/2006 stanowi, że oświadczenia zdrowotne są zabronione. Aby były zgodne z prawem, muszą spełniać trzy warunki:

- być zgodne z ogólnymi wymaganiami zawartymi w rozdziale II (art. 3–7) rozporządzenia nr 1924/2006,
- przestrzegać szczególnych wymogów zawartych w rozdziale IV (art. 10–19) rozporządzenia nr 1924/2006,
- być dopuszczalne zgodnie z rozporządzeniem nr 1924/2006 i być wpisane do wykazów dopuszczalnych oświadczeń, zawartych w art. 13 i 14 tego rozporządzenia.

68. Zdaniem sądu odsyłającego pierwsza z trzech przesłanek dotyczących zgodności z prawem oświadczeń zdrowotnych jest spełniona. Natomiast sąd stoi na stanowisku, że trzecia przesłanka może nie być spełniona, ponieważ wykazy przewidziane w art. 13 i 14 rozporządzenia nr 1924/2006 nie zostały jeszcze przyjęte w okresie miarodajnym dla zaistniałych faktów. Ponadto w przedmiocie trzeciego warunku pojawia się na wstępie pytanie, czy przepis art. 10 ust. 2 rozporządzenia nr 1924/2006 miał zastosowanie już w 2010 r., w okresie istotnym z punktu widzenia rozstrzygnięcia sporu.

69. W tym zakresie, zdaniem sądu odsyłającego, pojawiają się trzy różne założenia:

- według pierwszego założenia, wspieranego przez Komisję, przepis art. 10 ust. 2 rozporządzenia nr 1924/2006, podobnie jak całe rozporządzenie stosuje się od dnia 1 lipca 2007 r., daty ustanowionej przepisem art. 29 ust. 2 tego rozporządzenia,
- według drugiego założenia, bronionego przez spółkę Ehrmann, obowiązki informacyjne przewidziane w art. 10 ust. 2 rozporządzenia nr 1924/2006 mają zastosowanie dopiero od momentu, w którym zostaną przyjęte zgodnie z przepisami art. 13 ust. 3 rozporządzenia wykazy dopuszczalnych oświadczeń zdrowotnych; o wykazach tych jest mowa w tym art. 10 ust. 1,
- według trzeciego założenia przepisy art. 10 ust. 2 lit. a), c) i d) rozporządzenia nr 1924/2006 mają zastosowanie od dnia 1 lipca 2007 r., podczas gdy przepisy art. 10 ust. 2 lit. b) mają zastosowanie dopiero od chwili, w której przyjęte zostaną wykazy dopuszczalnych oświadczeń zdrowotnych.

3. Ocena

70. Podzielam stanowisko Komisji przychylne pierwszemu założeniu.

71. Po pierwsze, opierając się wyłącznie na tekście rozporządzenia, stwierdzam, że zgodnie z art. 29 ust. 1 rozporządzenia nr 1924/2006, weszło ono w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* oraz że zgodnie z treścią ust. 2 tego artykułu obowiązuje ono od dnia 1 lipca 2007 r.

72. Jak podkreśla Komisja, ta data wejścia w życie odnosi się do całego rozporządzenia, ponieważ nie zostało przewidziane żadne odstępstwo.

73. Stwierdzam następnie, że żadne środki przejściowe, przewidziane w art. 28 rozporządzenia, nie przewidują odstępstwa od art. 10 ust. 2 tego rozporządzenia.

74. Artykuł 28 ust. 1 i 2 dotyczy, po pierwsze, żywności wprowadzanej na rynek lub etykietowanej przed datą 1 lipca 2007 r. oraz, po drugie, produktów opatrzonych znakami towarowymi lub markami istniejącymi przed dniem 1 stycznia 2005 r. Żaden z tych dwóch warunków nie jest w niniejszym przypadku spełniony.

75. Ustępy 3 i 4 również nie znajdują zastosowania, ponieważ dotyczą wyłącznie oświadczeń żywieniowych.

76. Ustępy 5 i 6 odnoszą się do oświadczeń zdrowotnych, natomiast wyłącznie ust. 5 ma zastosowanie do spornego sloganu, ponieważ dotyczy oświadczeń w rozumieniu art. 13 ust. 1 lit. a), tzn. oświadczeń zdrowotnych, które opisują lub powołują się na rolę składnika odżywczego lub innej substancji we wzroście, rozwoju i funkcjach organizmu²⁸.

77. Tymczasem, według tego przepisu, takie oświadczenia zdrowotne mogą być stosowane od daty wejścia w życie rozporządzenia do dnia przyjęcia wykazu, o którym mowa w art. 13 ust. 3, na odpowiedzialność podmiotów działających na rynku spożywczym, pod warunkiem że są one zgodne z rozporządzeniem.

78. Nie zgadzam się ze stanowiskiem spółki Ehrmann, według którego skutkiem art. 28 ust. 5 rozporządzenia nr 1924/2006 byłoby czasowe zawieszenie obowiązywania warunku dopuszczenia przewidzianego w art. 10 ust. 1 oraz, w *konsekwencji*, ogółu obowiązków, które ustanawia, w tym również obowiązku zamieszczenia szczegółowych informacji wymienionych w ust. 2.

79. Przeciwnie, w zakresie, w jakim w art. 28 ust. 5 rozporządzenia nr 1924/2006 jest mowa, po pierwsze, o okresie przed przyjęciem wykazów dopuszczalnych oświadczeń oraz, po drugie, w jakim przypomina on wyraźnie, że oświadczenie zdrowotne stosowane przed wejściem w życie okresu przejściowego musi przestrzegać całości przepisów rozporządzenia, nie widzę powodów, dla których można by wyłączyć obowiązki przewidziane w art. 10 ust. 2 rozporządzenia, ani – a fortiori – jeden z nich [jak art. 10 ust. 2 lit. b) rozporządzenia, zgodnie z trzecim założeniem, o którym wspomina sąd odsyłający].

80. Nie wydaje mi się przekonujący argument związany z obowiązkiem zmiany etykietowania zgodnego z art. 10 ust. 2 w okresie przejściowym, na skutek przyjęcia jednego z wykazów, o których mowa w art. 10 ust. 1 rozporządzenia nr 1924/2006.

81. Gdyby bowiem zastosowanie art. 10 ust. 2 rozporządzenia miało być zawieszone, zmiana etykiety byłaby w każdym razie konieczna po zakończeniu okresu przejściowego, ponieważ albo oświadczenie umieszczone byłoby od tej chwili w wykazie dopuszczalnych oświadczeń i producent musiałby wówczas umieścić na niej informacje przewidziane w art. 10 ust. 2 rozporządzenia nr 1924/2006, albo oświadczenie nie byłoby dopuszczalne i producent musiałby je usunąć z etykiety stosowanej w okresie przejściowym. W obydwu tych przypadkach zmiana jest konieczna. W konsekwencji stosowanie art. 10 ust. 2 rozporządzenia od 1 lipca 2007 r. wyłącznie wyprzedza w czasie, w przypadku dopuszczenia, nieuchronny wpis informacji, które zawiera.

82. Po drugie, zgodnie z motywem 1 rozporządzenia, celem jego jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów i ułatwienie im wyboru w zakresie żywności.

28 — Artykuł 28 ust. 6 rozporządzenia dotyczy oświadczeń zdrowotnych innych niż oświadczenia, o których mowa w art. 13 ust. 1 lit. a) i w art. 14.

83. Umieszczenie obowiązujących informacji na etykiecie służy realizacji tych celów. Jak słusznie zauważa Komisja, informacje te nie tylko posiadają pierwszorzędne znaczenie dla konsumenta w sytuacji, gdy żywność była reklamowana z wykorzystaniem oświadczenia zdrowotnego umieszczonego już w wykazach dopuszczalnych oświadczeń na mocy przepisów art. 13 i 14 rozporządzenia, ale również – co więcej – w sytuacji, gdy oświadczenie zdrowotne jest zastosowane na podstawie przepisów przejściowych art. 28 ust. 5 i 6 rozporządzenia, przed ewentualnym przyszłym dopuszczeniem tego oświadczenia na całym obszarze Unii Europejskiej.

84. Oprócz przestrzegania litery rozporządzenia wykładnia art. 10 ust. 2 rozporządzenia, zgodnie z którą obowiązki informacyjne, które zawiera, znajdują zastosowanie od dnia 1 lipca 2007 r., jest również zgodna z celami prawodawcy.

85. Po trzecie, wykładnia systemowa również wspiera tezę o zastosowaniu art. 10 ust. 2 rozporządzenia w 2010 r.

86. Zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia oświadczenia zdrowotne są co do zasady zabronione. Dla ich wyłączenia z zastosowania tej zasady muszą one być, po pierwsze, zgodne z ogólnymi wymaganiami zawartymi w rozdziale II rozporządzenia; po drugie, muszą być zgodne z wymaganiami szczegółowymi zawartymi w rozdziale IV oraz wreszcie musi być udzielone w odniesieniu do nich zezwolenie zgodnie z rozporządzeniem i muszą figurować w zawartym w art. 13 i 14 wykazie dozwolonych oświadczeń.

87. Artykuł 10 ust. 1 rozporządzenia ustanawia więc szereg przesłanek, które, w braku uściślenia prowadzącego do przeciwnych wniosków, wydają się kumulatywne i posiadać jednakową wagę.

88. Potwierdzają to wytyczne załączone do decyzji wykonawczej Komisji 2013/63/UE z dnia 24 stycznia 2013 r. przyjmującej wytyczne dotyczące wdrażania szczegółowych warunków dotyczących oświadczeń zdrowotnych określonych w art. 10 rozporządzenia, które uściślają, w przedmiocie stosowania art. 10 rozporządzenia, że „nawet dopuszczone oświadczenia zdrowotne mogą być stosowane jedynie wtedy, gdy stosowanie ich jest w pełni zgodne ze wszystkimi wymaganiami rozporządzenia. W związku z tym, nawet jeśli oświadczenie jest dozwolone i wpisane do wykazu dopuszczonych oświadczeń zdrowotnych, organy krajowe powinny podjąć działania, jeśli stosowanie tego oświadczenia nie jest zgodne ze wszystkimi wymaganiami rozporządzenia”²⁹.

89. Z ustanowionej w art. 10 ust. 1 trzeciej przesłanki, zgodnie z którą w odniesieniu do oświadczeń udzielone zostało zezwolenie i „figurują [one] w wykazie dozwolonych oświadczeń zawartym w art. 13 i 14”, nie można wywodzić, że art. 10 ust. 2 ma zastosowanie wyłącznie wówczas, gdy wykazy te istnieją.

90. Artykuł 10 ust. 2 rozporządzenia uściśla bowiem wymagania, które muszą być spełnione przy *konkretnym* zastosowaniu oświadczenia zdrowotnego. Pewne oświadczenia zdrowotne mogą być stosowane na podstawie przepisów przejściowych art. 28 ust. 5 i 6 rozporządzenia, przed udzieleniem w odniesieniu do nich zezwolenia na szczeblu Unii, a więc nie wyłącznie po ich dopuszczeniu i ich wpisaniu do wykazu dopuszczalnych oświadczeń.

29 — Dz.U. L 22, s. 25. Zobacz w szczególności wprowadzenie, akapit drugi ostatnie zdanie.

91. Podzielam stanowisko Komisji w zakresie, w jakim podnosi ona w swoich uwagach na piśmie, że dzięki tym przepisom rozporządzenie uwzględnia fakt, iż oświadczenia zdrowotne były już stosowane w państwach członkowskich na etykietach żywności przed wejściem w życie rozporządzenia, i że przewiduje ono odpowiednie środki przejściowe, „aby podmioty działające na rynku spożywczym mogły dostosować się do przepisów [...] rozporządzenia”³⁰ i chroni jednocześnie interesy konsumentów.

92. Chodzi w szczególności o oświadczenia w rozumieniu art. 13 ust. 1 lit. a) rozporządzenia, które na mocy przepisu art. 28 ust. 5 mogą być stosowane od daty wejścia w życie rozporządzenia do dnia przyjęcia wykazu, o którym mowa w art. 13 ust. 3, pod warunkiem że są zgodne z wymaganiami rozporządzenia, którego art. 10 ust. 2 stanowi integralną część.

93. Ponieważ zasadą ustanowioną w art. 10 ust. 1 rozporządzenia nr 1924/2006 jest zakaz stosowania oświadczeń zdrowotnych, a zezwolenie na ich stosowanie jest wyjątkiem, środek przejściowy, który dopuszcza ich stosowanie w przypadku, w którym nie są spełnione wszystkie przesłanki z art. 10 ust. 1 rozporządzenia, może być interpretowany wyłącznie w sposób zawężający. W konsekwencji, ponieważ art. 28 ust. 5 tego samego rozporządzenia odnosi się wyłącznie do istnienia wykazu, o którym mowa w art. 13, nie można go rozszerzyć nawet częściowo na przesłanki szczególne przewidziane w art. 10 ust. 2 (jak w trzecim założeniu przedstawionym przez sąd odsyłający). Fakt, że producent nie zna warunków stosowania, które zostaną ustalone w wykazie, o którym mowa w art. 13 rozporządzenia, nie wydaje mi się stanowić przeszkody w ustaleniu „ilość[ci] środka spożywczego i poziom[u] jego spożycia niezbęd[ego] do uzyskania korzystnego działania, o którym mówi dane oświadczenie” – co jest jedynym wymogiem art. 10 ust. 2 lit. b) (który zgodnie z trzecim założeniem sądu krajowego miałby być stosowany od 1 lipca 2007 r.).

94. W ramach wykładni systemowej rozporządzenia nie można oddzielnie analizować związku pomiędzy ust. 1 i 2 art. 10. Przeciwnie, należy uwzględnić fakt, że stosowanie oświadczenia zdrowotnego – które zgodnie z art. 10 ust. 2 musi zawierać szczególne informacje – jest dozwolone na mocy innych przepisów rozporządzenia.

95. Ponadto art. 19 rozporządzenia przewiduje, że podmiot wnioskujący lub podmiot stosujący oświadczenie figurujące w jednym z wykazów, o których mowa w art. 13 i 14, może wystąpić o zmianę danego wykazu.

96. Z tego artykułu wynika, że wykazy, o których mowa w art. 10 ust. 1 rozporządzenia, nie są definitywnie ustalone w momencie przyjęcia, ale przeciwnie, mogą się zmieniać.

97. W świetle całości rozporządzenia ta możliwość ewolucji wykazów dopuszczalnych oświadczeń przemawia również za zastosowaniem w czasie art. 10 ust. 2, niezależnym od przyjęcia wykazów, o których mowa w ust. 1. Zawieszenie szczególnych obowiązków informacyjnych przewidzianych w art. 10 ust. 2 rozporządzenia w oczekiwaniu na przyjęcie wykazów dozwolonych oświadczeń byłoby niespójne i sprzeczne z celem rozporządzenia nr 1924/2006, jakim jest ochrona konsumenta, tym bardziej że te wykazy mają się zmieniać.

4. Podsumowanie

98. Uwzględniając powyższe rozważania i zgodnie z wykładnią językową, celowościową i systemową art. 10 ust. 1 i 2, art. 28 ust. 5 oraz art. 29 rozporządzenia nr 1924/2006, stoję na stanowisku, że art. 10 ust. 2 i art. 28 ust. 5 należy interpretować w ten sposób, że obowiązki informacyjne zawarte w art. 10 ust. 2 powinny być przestrzegane od dnia 1 lipca 2007 r.

30 — Motyw 35 rozporządzenia nr 1924/2006.

V – Wnioski

99. W konsekwencji proponuję, aby Trybunał odpowiedział w następujący sposób na pytanie, z którym zwrócił się do niego Bundesgerichtshof:

Artykuł 10 ust. 2 i art. 28 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 1924/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności, zmienionego rozporządzeniem (UE) nr 116/2010 Komisji z dnia 9 lutego 2010 r., należy interpretować w ten sposób, że obowiązki informacyjne zawarte w art. 10 ust. 2 powinny być przestrzegane od dnia 1 lipca 2007 r.